

Nemá žiadne jubileum, ale chcem aby sa spomienky dostali na papier. Mám sedemdesiatku a bojí sa, že ak by som čakal na jeho okružle jubileum, už by nemal kto písať. O koho ide? O Dominika Virgoviča, občana Grinavy, ktorého nemeckí fašisti 6. februára 1945 obesili za dedinu. Vraj bol partizán.

Začiatkom februára spomínaného roku zastala v Grinave kolóna nákladných áut, z ich korieb povyskakovali akísi nemeckí vojaci. Ich uniformy boli síce sivé, ale nie veľmi sa podobali nemeckým.

O čosi neskôr chodil po domoch bubeník, gazdom oznamoval, koľko vojakov bude u nich bývať. Lebo vlasovci si musia u nás odýchnuť. Nám do jednozbového bytu prideliť troch. Boli to mladí chlapi. Atmosféra v domácnosti bola studená a napätá. Otec mi hovoril, že sú to vraj Rusi - Ukrajinci, ktorí bojujú s Nemcami proti svojim. Táto informácia vytvorila medzi nami a nanútenými hosťami múr nedôvery.

Večer sa u nás zastavil Dominik Virgovič. Mamenka uvarili vína, chlapi si sadli za stôl, popíjali a rozprávali sa. Dominik Virgovič okrem iného vlasovcom hovoril, že my Slováci sme všetci partizáni, ponúkol sa im, že keď by chceli, odvedie ich k partizánom. Víno začalo účinkovať. Otec si zachoval zdravý rozum. Tvrdenie D. Virgoviča obrátil na žart a povedal: "Ide sa spať!".

Vojakom v kuchyni rozprestrel na dlážku dva otepy ražnej slamy, my sme odišli do vedľajšej izby. Spoločne sme sa nahlas pomodlili večernú modlitbu a išli si ľahnúť. Nemohli sme zaspáť. Z kuchyne sa ozýval tichý a clivý spev. Vojaci spievali ich piesne.

Ráno ma zobudil šplachot vody, zbieranie slamy z dlážky a vňať kávy. Po raňajkách mi to nedalo, a spýtal som sa: "Sťopa", ten najvyšší z nich sa tak volal, "prečo bojujete proti svojim?" Chlapi sa po-

zreli po sebe a oslovený si hlboko vzdychol. Vzápätí začal hovoriť: "Keď Nemci prepadli Ukrajinu, boli sme vojaci. Všetličo nám chýbalo. No najmä zbrane. My sme mali kone a vozy. Nemci autá a tanky. Proti tankom sa nedalo s vintovkou. Nemci mali všetkého, no najviac ostnatého drôtu. Na ich príkaz sme museli oplotiť veľké plochy,

u Dominika Virgoviča domovú prehladku a odvliekli ho do majera, kde ho vyšetrujú. Prečo?

Vraj sa ponúkol vlasovcom, ktorí u neho bývali, že ich odvedie do hôr. Tí sa rozhodli pribrať ešte ďalších kamarátov. Stanovili si odchod o jedenástej v noci. Útek z armády považovali za možnosť zachrániť si život. Verili, že ak by sa im podarilo

Poprava Dominika Virgoviča

kam nás nahnali pod holé nebo. Nemali sme čo jesť, objavil sa týfus, dyzentéria, chlapi zomierali od hladu. Po nejakom čase sa objavili v tábore vojaci v uniformách, aké máme my. V jednej ruke bochník voňavého chleba, v druhej štangla salámy. Kto sa prihlási do našej ukrajinskej armády, dostane jesť. František, ty nevieš, čo je hlad. Nevieš, čo to je, keď máš od hladu pred očami tmu. Nikto nerozmýšľal. Každý siahol po jedle. A tak sme tu. Nemci nás nasadzujú na najťažšie úseky frontu. Zo zadu na nás strieľajú červenoormejci. Neberú nás do zajatia, na mieste nás strieľajú."

Táto výpoveď vojaka zborila bariéru, ktorá bez nášho pričinenia medzi nami vyrástla. Zrazu to boli chlapi, akoby naši, už sme sa ich nebáli. Smelo sme im hovorili, že čakáme na Rusov, aby oslobodili Slovensko. Sťopa s kamarátmi začali pomáhať otcovi, narezali sečku pre kravu, narúbali dreva, pretáčali víno a vymývali sudy. Nikto nepredvídal, aká hrôza nás čaká na ďalší deň.

Navečer ďalšieho dňa preletela dedinou správa, že vlasovci urobili

padnúť do zajatia Američanom, tak vojnu prežijú. Našiel sa však zradca. Niektorý zo skupiny vlasovcov akciu oznámil veliteľovi. Ten nariadil domovú prehladku u Virgoviča a jeho odvlčenie. V jeho byte našli bubienkový revolver. To bolo vo frontovom pásme životu nebezpečné. Mučili ho a týrali celú noc i na druhý deň. Chceli vedieť, kde sú partizáni, a kto v dedine má ešte zbraň. Vybili mu zuby, vytrhali nechty. Rozhodli sa ho obesiť.

Šibenicu pripravil nemecký občan Grinavy Gustáv Schmidt. Za dedinou, v smere na Svätý Jur,

rástla hruška, cez jej rázsochy položil guľaté drevo, na ktoré pripevnili povraz so slučkou.

Popravený Virgovič visel na šibenici celý ďalší deň. Vraj na výstrahu ostatným. Táto otrasná správa obletela celé okolie. Ľudia prichádzali pešo, na bicykloch, zastavili sa pri popravenom, niektorí sa len prežehnali, iní sa aj pomodlili.

No to nebola jediná poprava. Takto bol odsúdený aj vojak, ktorý organizoval útek. Ako všadeprítomní chlapi, sme zaznamenali pohyb ozbrojených vojakov, viedli spútaného človeka. Neďaleko sme sa ukryli a pozorovali sme, ako odsúdenovci omotali hlavu akousi bielu handrou. Potom nastúpilo popravčie družstvo. Zaznel povel a zahrmela salva. Vlasovec však nepadol. Veliteľ popravčieho družstva nato vytiahol pištoľ a z bezprostrednej blízkosti odsúdenovci strelil do hlavy.

Ani ho nepochovali na cintoríne. Jeho hrob bol za cintorinom v poli, tam kde je dnes Cintorínska ulica.

Po prechode frontu, hneď na tretí deň vytvorená ľudová milícia zastrelila Gustáva Schmidta. Stalo sa to v bezprostrednej blízkosti hrušky, ktorá sa stala šibenicom pre Dominika Virgoviča. Nedopriali mu ani odpočinok na cintoríne. Pochovali ho v priekope povedľa neho.

A čo vlasovci? K Američanom sa nedostali, kdesi pri Prahe ich dorúbali kozácke šable.

Neskomplikuje sa výstavba Hypernovy?

V našich novinách sme už informovali, že holandská obchodná firma Ahold ide stavať v našom meste predajňu Hypernova, ktorá by mala byť otvorená ešte v tomto roku. Okrem Pezinka by mala tento rok postaviť na Slovensku ďalšie štyri predajne.

Firma Ahold má svoje predajne v 27 krajinách. Na Slovensku má pobočku Ahold Retail Slovakia, ktorá prevádzkuje 13 predajní Hypernova. V januári sa slovenská pobočka spojila so sesterskými spoločnosťami v Česku a Poľsku, s ktorými

vytvorila silnejšiu organizáciu Ahold Central Europe so sídlom v Prahe.

Preto nás prekvapila správa v slovenskej tlači, že firma Ahold má značné finančné problémy, ktoré spôsobili pokles jej akcií na burze o dve tretiny hodnoty.

Aj keď sa problémy materskej firmy Ahold, podľa hovorkyne Diany Stankovskej, vraj slovenskej pobočky priamo netýkajú, predsa táto správa vyvoláva obavy, či nenastanú komplikácie pri už naštartovanej príprave výstavby predajne Hypernovy v Pezinku. (mo)

Hasičské ihrisko sa rušiť nebude

Profesionálni i dobrovoľní hasiči viackrát prejavili nesúhlas s tým, že pre plánovanú individuálnu výstavbu na Rozálke by malo byť zrušené jestvujúce hasičské ihrisko. Tomuto problému sme sa venovali aj v našich novinách, vo vľajšom júlovom čísle sme uverejnili kritický list predsedu Dobrovoľného hasičského zboru v Pezinku Gabriela Guštafika. Napísal nám, že so zrušením ihriska nesúhlasia, veď na jeho výstavbe odpracovali členovia stovky brigádnických hodín a teraz ho využívajú na hasičské športové súťaže, tréningy a často sem chodia i deti zo škôl.

Faktom je, že ihrisko bolo vybudované na mestskom pozemku bez stavebného povolenia a nemá ani kolaudačné rozhodnutie, čím argumentovalo donedávna mesto, ale

predsa by bola len škoda, aby sa ihrisko zrušilo.

Členov DHZ preto na tohtoročnej výročnej schôdzi potešila informácia z úst prítomného primátora Olivera Solgu, že k zrušeniu ihriska nepríde. "Už na rokovaniach so zástupcami Hasičského a záchranného zboru v Pezinku sme deklarovali jednoznačný záujem toto ihrisko zachovať. Celý problém bol v tom, že predchádzajúce riešenie obytnej zóny Rozálka rátať s tým, že na konci ihriska bude vybudovaných sedem rodinných domov. Tento model sme odmietli a toto ihrisko, ktoré patrí k siedmim na Slovensku, chceme zachrániť. Našou snahou je podporovať hasičský šport a výcvik, máme záujem aby sa základňa Hasičského zboru v Pezinku rozširovala," povedal nám primátor O. Solga. (mo)

Prehľad o počte obyvateľov Pezinka 1992 - 2002

Rok	Prist'ahovaní občania	Narodené deti	Odst'ahovaní občania	Zomrelí	Počet oby. k31.12.
1992	576	250	406	173	20 788
1993	564	267	397	173	21 049
1994	497	224	297	166	21 552
1995	336	227	304	170	21 641
1996	360	242	343	179	21 713
1997	350	186	374	163	21 777
1998	376	186	402	154	21 783
1999	302	183	311	155	21 838
2000	339	172	312	175	21 865
2001	399	168	353	153	21 926
2002	423	167	430	162	21 924